

HSBC PORTFÖY BEŞİNCİ SERBEST (DÖVİZ-AVRO) FON TEMEL YATIRIM RİSKLERİ VE RİSKLERİN ÖLÇÜMÜ

Yatırımcılar Fon'a yatırım yapmadan önce Fon'la ilgili temel yatırım risklerini değerlendirmelidirler. Fon'un maruz kalabileceği temel risklerden kaynaklanabilecek değişimler sonucunda Fon birim pay fiyatındaki olası düşümlere bağlı olarak yatırımlarının değerinin başlangıç değerinin altına düşebileceğini yatırımcılar göz önünde bulundurmalıdır.

Fonun maruz kalabileceği riskler şunlardır:

1) Piyasa Riski: Piyasa riski ile borçlanmayı temsil eden finansal araçların, ortaklık paylarının, diğer menkul kıymetlerin, kıymetli madenlerin, döviz ve dövize endeksli finansal araçlara, emtiaya dayalı türev sözleşmelere ilişkin taşınan pozisyonların değerinde, faiz oranları, ortaklık payı fiyatları, kıymetli maden ve emtia fiyatları ile döviz kurlarındaki dalgalanmalar nedeniyle meydana gelebilecek zarar riski ifade edilmektedir. Söz konusu risklerin detaylarına aşağıda yer verilmektedir:

a- Faiz Oranı Riski: Fon portföyüne faize dayalı varlıkların (borçlanma aracı, ters repo vb) dahil edilmesi halinde, söz konusu varlıkların değerinde piyasalarda yaşanabilecek faiz oranları değişimleri nedeniyle oluşan riski ifade eder.

b- Kur Riski: Fon portföyüne yabancı para cinsinden varlıkların dahil edilmesi halinde, döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle Fon'un maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

c- Ortaklık Payı Fiyat Riski: Fon portföyüne ortaklık payı dahil edilmesi halinde, Fon portföyünde bulunan ortaklık paylarının fiyatlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle portföyün maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

d- Kıymetli Maden ve Emtia Fiyat Riski: Fon portföyüne kıymetli madenler ile kıymetli madenlere ve/veya emtiaya dayalı sermaye piyasası aracı dahil edilmesi halinde, kıymetli madenlerin veya emtiaların fiyatlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle portföyün maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

e- Kar Payı Oranı Riski: Fon portföyüne kara katılıma dayalı varlıkların (katılım hesabı, kira sertifikaları vb.) dahil edilmesi halinde, söz konusu varlıkların değerinde piyasalarda yaşanabilecek kar payı oranları değişimleri nedeniyle oluşan riski ifade etmektedir.

2) Karşı Taraf Riski: Karşı tarafın sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek istememesi ve/veya yerine getirememesi veya takas işlemlerinde ortaya çıkan aksaklıklar sonucunda ödemenin yapılamaması riskini ifade etmektedir.

3) Likidite Riski: Fon portföyünde bulunan finansal varlıkların istenildiği anda piyasa fiyatından nakde dönüştürülememesi halinde ortaya çıkan zarar olasılığıdır.

4) Kaldıraç Yaratan İşlem Riski: Fon portföyüne türev araç (vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri), saklı türev araç, swap sözleşmesi, varant, sertifika dahil edilmesi, ileri valörlü

tahvil/bono ve altın alım işlemlerinde ve diğer herhangi bir yöntemle kaldıraç yaratan benzeri işlemlerde bulunulması halinde, başlangıç yatırımı ile başlangıç yatırımının üzerinde pozisyon alınması sebebi ile fonun başlangıç yatırımından daha yüksek zarar kaydedebilme olasılığı kaldıraç riskini ifade eder.

5) Operasyonel Risk: Operasyonel risk, fonun operasyonel süreçlerindeki aksamalar sonucunda zarar oluşması olasılığını ifade eder. Operasyonel riskin kaynakları arasında kullanılan sistemlerin yetersizliği, başarısız yönetim, personelin hatalı ya da hileli işlemleri gibi kurum içi etkenlerin yanı sıra doğal afetler, rekabet koşulları, politik rejim değişikliği gibi kurum dışı etkenler de olabilir.

6) Yoğunlaşma Riski: Belli bir varlığa ve/veya vadeye yoğun yatırım yapılması sonucu fonun bu varlığın ve vadenin içerdiği risklere maruz kalmasıdır.

7) Korelasyon Riski: Farklı finansal varlıkların piyasa koşulları altında belirli bir zaman dilimi içerisinde aynı anda değer kazanması ya da kaybetmesine paralel olarak, en az iki farklı finansal varlığın birbirleri ile olan pozitif veya negatif yönlü ilişkileri nedeniyle doğabilecek zarar ihtimalini ifade eder.

8) Yasal Risk: Fonun katılma paylarının satıldığı dönemden sonra mevzuatta ve düzenleyici otoritelerin düzenlemelerinde meydana gelebilecek değişikliklerden olumsuz etkilenmesi riskidir.

9) İhraççı Riski: Fon portföyüne alınan varlıkların ihraççısının yükümlülüklerini kısmen veya tamamen zamanında yerine getirememesi nedeniyle doğabilecek zarar ihtimalini ifade eder.

10) Ülke Riski: Bir ülkedeki ekonomik, politik ve düzenleme risklerinin bileşiminden oluşmaktadır.

11) Etik Riski: Dolandırıcılık, suiistimal, zimmete para geçirme, hırsızlık gibi nedenler ile Fon'un zarara uğratabilecek kasıtlı eylemler ya da Kurucu'nun itibarını olumsuz etkileyecek suçların (örneğin; kara para aklanması) işlenmesi riskidir.

12) Teminat Riski: Kredi riskine dayalı yatırım araçları ve benzeri saklı türev araçlara yatırım yapılması halinde ortaya çıkmakta olup; yatırımcı, satıcıya karşı referans ülkenin/şirketin temerrüt riskini üstlenmekte ve karşılığında yüksek bir getiri elde etmektedir. Referans ülke/şirketin kredi değerlilik performansı belli bir seviyenin üzerinde bozulma yaşarsa yatırımcı ek teminat ödemesi yapmak durumunda kalabilecektir.

13)Yapılandırılmış Yatırım Araçları Riski: Yapılandırılmış yatırım araçlarına yapılan yatırımın beklenmedik ve olağandışı gelişmelerin yaşanması durumlarında vade içinde veya vade sonunda tamamının kaybedilmesi mümkündür. Yapılandırılmış yatırım araçlarının dayanak varlıkları üzerine oluşturulan stratejilerin getirisinin ilgili dönemde negatif olması halinde, yatırımcı vade sonunda hiçbir gelir elde edemeyeceği gibi vade sonunda yatırımlarının değeri başlangıç değerinin altına düşebilir.

Yapılandırılmış yatırım araçlarına yatırım yapılması halinde karşı taraf riski de mevcuttur. Yatırımcı, yapılandırılmış yatırım araçlarına ilişkin olarak şirketin kredi riskine maruz kalmakta ve bu risk ölçüsünde bir getiri beklemektedir. Yapılandırılmış yatırım

araçlarında yatırımcılar ihraççının ödeme riskini de almaktadır. Ödeme riski ile ihraççı kurumun yapılandırılmış yatırım araçlarından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirememesi riski ifade edilmektedir. Olağandışı korelasyon değişiklikleri ve olumsuz piyasa koşullarında ortaya çıkabilecek likidite sorunları yapılandırılmış yatırım araçları için önemli riskler oluşturmaktadır. Piyasa yapıcılığı olmadığı durumlarda yapılandırılmış yatırım araçlarının likidite riski üst seviyededir.

Piyasa faizlerinde ve dayanak varlık fiyatında yaşanabilecek dalgalanmalar Yapılandırılmış Yatırım Araçlarının günlük değerlemesini etkileyebilmektedir. Fonun Risk Maruz Değeri (RMD) hesaplamalarında türev araçlarla birlikte Yapılandırılmış Yatırım Araçlarından kaynaklanan piyasa riskleri de dikkate alınır.

14) Opsiyon Duyarlılık Riskleri: Opsiyon portföylerinde risk duyarlılıkları arasında, işleme konu olan spot finansal ürün fiyat değişiminde çok farklı miktarda risk duyarlılık değişimleri yaşanabilmektedir. Delta; opsiyonun yazıldığı ilgili finansal varlığın fiyatındaki bir birim değişimin opsiyon priminde oluşturduğu değişimi göstermektedir. Gamma; opsiyonun ilgili olduğu varlığın fiyatındaki değişimin opsiyonun deltasında meydana getirdiği değişimi ölçmektedir. Vega; opsiyonun dayanak varlığının fiyat dalgalanmasındaki birim değişimin opsiyon priminde oluşturduğu değişimdir. Theta; risk ölçümlerinde büyük önem taşıyan zaman faktörünü ifade eden gösterge olup, opsiyon fiyatının vadeye göre değişiminin ölçüsüdür. Rho; ise faiz oranlarındaki yüzdesel değişimin opsiyon fiyatında oluşturduğu değişimin ölçüsüdür.

15) Baz Riski: Vadeli işlem kontratlarının cari değeri ile konu olan ilgili finansal enstrüman spot fiyatının aldığı değer arasındaki fiyat farklılığı değişimini ifade etmektedir. Sözleşmede belirlenen vade sonunda vadeli fiyat ile spot fiyat birbirine eşit olmaktadır. Ancak fon portföyü içerisinde yer alan ilgili vadeli finansal enstrümanlarda işlem yapılan tarih ile vade sonu arasında geçen zaman içerisinde vadeli fiyat ile spot fiyat teorik fiyatlamadan farklı olabilmektedir. Dolayısıyla burada Baz Değer'in sözleşmede vadesi boyunca göstereceği değişim riskini ifade etmektedir.

16) Açığa Satış Riski: Açığa satış riski, fonun başlangıç yatırımından daha yüksek zarar kaydedebilme olasılığını ifade eder.

17) Risk tanımlamaları Kurul düzenlemeleri ve piyasa gelişmeleri takip edilerek düzenli olarak gözden geçirilir ve önemli gelişmelere paralel olarak güncellenir.

Kaldıraç Yaratan İşlemler

Fon portföyüne kaldıraç yaratan işlemlerden; portföyün riskten korunması ve/veya yatırım amacıyla döviz, kıymetli madenler, faiz ve finansal endekslere dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, ortaklık payı endeksleri, varant, sertifika, ileri valörlü tahvil/bono, altın alım işlemleri ve diğer herhangi bir yöntemle kaldıraç yaratan benzeri işlemler dahil edilebilir.

Kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan riskin ölçümünde Rehber'de belirlenen esaslar çerçevesinde mutlak riske maruz değer yöntemi kullanılacaktır. Fon'un mutlak riske maruz değeri fon toplam değerinin %45'ini aşamaz. (Fonun mutlak RMD'sine ilişkin günlük limit, karekök kuralı ile 20 işgünü elde tutma süresi dikkate alınarak %10,06'dır.)

Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin olarak araç bazında ayrı ayrı hesaplanan pozisyonların mutlak değerlerinin toplanması (sum of notionals) suretiyle ulaşılan toplam pozisyonun fon toplam değerine oranına “kaldıraç” denir. Fonun kaldıraç limiti %500’dür.

Fon portföyüne dahil edilen yapılandırılmış yatırım araçlarının saklı türev araç niteliği taşıyıp taşımadığı Kurucu tarafından değerlendirilerek söz konusu değerlendirmeyi tevsik edici belgeler Kurucu nezdinde muhafaza edilir. Yapılandırılmış yatırım aracının saklı türev araç niteliğinde olması halinde, risk ölçümüne ilişkin olarak Rehber’de yer alan esaslar uygulanır.

Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin pozisyon hesaplamasında Rehber kapsamında belirtilen esaslar uygulanır.